

TARTU LASTEKUNSTIKOOL
Kunstiloo ainekava (põhiõpe)

Kunstilugu õpetatakse Tartu Lastekunstikooli põhiõppes iseseisva õppeainena 2.-5. klassini. Ainekavas käsitletakse klasside kaupa õppe eesmäärke, õppemahtu, aine õppesisu, seost teiste õppeainetega, õpiväljundite saavutamist toetavaid tegevusi, hindamist ning ainega seotud õppematerjale ja –kirjandust.

1. Õppe eesmärgid kunstiloo ainekava läbimisel II – IV kursuseni

- Õpilane saab kunstiloo aine kaudu teadmisi paljude kunstiajaloo teemade, kunsti- ja kultuurinähtuste kohta ning õpib paremini tundma ja tunnetama isiklike eelistusi või eripärasid kunstis.
- Õpilane õpib orienteeruma kunstiterminoloogias ja visuaalkultuuri nähtustes ning end neid kasutades suuliselt ja kirjalikult väljendama.
- Õpilane arutleb kunstielu sündmuste ja probleemide üle, mida õpetaja on esitlenud läbi kunsti- ja visuaalkultuuri näidete ning analüüside.

2. Õppemaht

Kunstiloo tunnid algavad II kursusest kuni V kursuseni 1 ainetund nädalas. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 1. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 15. mai

3. Õppe sisu

Kunstiloo õpe toimub peamiselt klassiõppe vormis, kus õpetaja kasutab aine tutvustamiseks ja edasiandmiseks erinevaid õppemeetodeid.

Õppetegevuste kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse:

- õppekava alusväärtustest, üldpädevustest (väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus ja ettevõtlikkuspädevus);

- õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste kunsti õppeainetega;
- võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste õpistiile;
- rakendatakse kunstiloo praktilises loomingulises tegevuses nii traditsioonilisi kunstitehnikaid ja -vahendeid kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale (joonistamine, maal, kollaaž, ruumilised seaded, digitaalpildid, video, *performance* jne);
- pööratakse tähelepanu õpilaste analüüsi- ja eneseväljendusvõime arendamisele: retsensioonide ja uurimistöode kirjutamine ning esitlemine, kunstiteoste ja ajastute näidete võrdlemine ning analüüsimine, isikliku kunstimapi koostamine ning selle illustreerimine;
- illustreeritakse õppesisu näidetega nii maailma kui ka Eesti kunstist.

Lõiming

Kunstiloo kursuste sisu lõimub teiste kunstiainetega (sh valikkursused, kunstipraktikad, lõputöö kunstist) ning eri osades kõigi teiste elu- ja teadusvaldkondadega. Kunstiloo teemade sisuline pool seostub otseselt ühiskonna kõigi aspektidega, tutvustades selle lõimumise erinevaid võimalusi ning viise (kunsti mõju ühiskonnale ja vastupidi jms).

Õpitulemused:

- Õpilane seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse tehnoloogia jm mõjudega ning on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- Õpilane tunneb visuaalse (kujutava-) kunstikultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (arhitektuur, maal, skulptuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);

- Õpilane võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- Õpilane valdab kunstialast terminoloogiat ning omab väljendusoskust, et enda ja teiste loomingut analüüsida;
- Õpilane tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika jne);
- Õpilane väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri, kujutavat kunsti ja disaini, analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- Õpilane oskab oma ideid ja maailmavaadet läbi ajalooliste kunstiteoste väljendada, tutvustada ning esitleda kasutades ainealast terminoloogiat.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad ja tegevused

Kunstiloo tunni teemad kulgevad temaatiliselt paralleelselt erinevate ühiskonna ajaloo- ja kultuuriarengutega ning läbivad näidetena kogu kunstilugu. Iga teema puhul esitatakse võimalikult suures mahus visuaalset materjali, selleks kasutatakse arvutit ja projektorit, rohke pildimaterjal on skanneeritud kvaliteetsetelt trükimaterjalidelt, laaditud Internetist. Õppimise hõlbustamiseks on teemade ja töölehtede juurde välja toodud uued mõisted, daatumid ja nimed. Õppetöö mitmekesistamiseks ja õpitud teadmiste kinnistamiseks külastatakse erinevaid kunstimuuseume ja –näitusi.

Hindamine

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet, arendada eneseanalüüsi oskust ning toetada tema visuaalse väljendusviisi leidmist ja arendamist. Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus. Õpilane võib aktiivselt osaleda hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfolio, teadmiste kontrolli test jms) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu. Hindamise kriteeriumeid tutvustab õpetaja kursuse alguses.

Kursuse jooksul hinnatakse:

- tunniteemade analüüs (õpilase aktiivne osalemine tunniteemade arutelus),
- praktiline loominguline õppeülesanne (õpimapp, portfolio, uurimustöö etteantud teemal või õpilase vabal valikul vms),
- kirjalik kokkuvõttev teadmiste kontroll läbitud teemal,
- kursuse käigus külastatud kunstinäituse lühikokkuvõtte või –analüüs,

Nendest kõigist hinnetest kujuneb kursuse kokkuvõtlik hinne.

II KURSUS

Õpiväljundid

Õpilane:

- omab ülevaadet kunstiiliikidest, millega teistes ainetundides on juba kokku puutunud ning tutvub nende ajaloo ja erinevate tehnikatega;
- teab ja tutvub Euroopa kunsti arenguga ürgajast keskajani tähtsamate tänapäevani säilinud maailma kunsti- ja kultuuriobjektide kaudu;
- omandab erialaseid mõisteid, mida seostab tunni teemades esitatud näidetega;
- õpib otsima õppetöö käigus erialast informatsiooni virtuaalandmebaasidest ja -galeriidest.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

Mis on kunst? Kunstiajalugu – millega tegeleb kunstiajalugu?

Kunstiiliigid: arhitektuur, maalikunst, skulptuur, tarbekunst.

Kunstimuuseum, kunstinäitus, kunstikogu jms.

Ürgaja kunst: koopamaalid, skulptuurid, megaliitilised ehitised.

Mesopotaamia kunst.

Vana - Egiptuse kunst.

Kreeta - Mükeene kunst.

Vana - Kreeka kunst.

Vana - Rooma kunst.

Antiikaja maailmaimed.

Bütsantsi kunst.

Vana-Vene kunst.

Varakristlik kunst.

Varakeskaja kunst: merovingide kunst, keldid, viikingid.

Karolingide kunst.

Keskaja kunsti kujunemislugu.

Romaani stiili.

Gooti stiil.

Õpitulemused

Õpilane teeb vahet erinevatel kunstiliikidel, adub kunsti funktsioonide muutumist ja arengut läbi sajandite kuni keskajani. Teab ja on külastanud oma kodulinna vanemat kultuuripärandit ja TÜ kunstimuuseumi ja on kursis maailma vanemate turismiobjektide ajaloolise taustaga.

Kunstiajaloo õppesisu seos õppekava läbivate teemadega ning integratsioon teiste õppeainetega

Õpilased teevad tutvust kodupaiga kultuuripärandiga ja maailma kultuuripärandi tippteostega. Seose kultuuripärandi hävimisega tuleb tundides teemaks ka keskkond, maailma ajalugu ja globaalsed protsessid tänapäeval.

Koostöös teistes ainetundides on võimalik praktikas läbi teha kunstiajaloo tundides õpitut: **stiliseeritud kujukesed, kiilkirjatahvlid, egiptuse poos, sammaste motiivi, mosaiik, ikoon, labürint, eri stiilides sambad, kontrapost, ornamendid, Milose Venus, emailimine, kaunistatud initsiaalid, põimornamentika, gooti arhitektuuri detailid, ristlillikud, krabid jne, vitraaž.**

Õppetöö mitmekesistamiseks ja õpitud teadmiste kinnistamiseks külastatakse TÜ Kunstimuuseumi püsiekspositsiooni (antiik kunsti) ja Tartu Jaani kiriku ja Toomkiriku varemeid (keskaja kunst).

Näidistöö teemad kunstiloos õpetaja valikul: koopamaalingud, loomaaed "kiviseinal", käega maalimin, Vana-Kreeka vaasid ja vaasimaalid, Vana-Rooma ehitised, varakristliku kunsti sümbolid, inglid ja pühakud, taevas ja põrgu, fantaasialoomad (Hieronymus Bosch`i järgi) jms

III KURSUS

Õpiväljundid

Õpilane:

- Tutvub läbi erinevate õppetegevuste maalikunsti, skulptuuri ja arhitektuuri arenguga alates 14. sajandist 19. sajandini;
- Oskab seletada ja leiab kunstiloos arengu muutusi ning seoseid ajaloo, kunstiajaloo ja kultuuri käsitluse taustal;
- Tutvub kunstiajaloo tippteostega ja nende loojatega;
- Otsib iseseisvalt interneti virtuaalkogudest kunstiloo temadega seonduvat materjali;
- Osaleb temaatilistes aruteludes ,kus analüüsitakse kunstiajaloolisi perioode, - kunstiliike ja –kunstiteoste autoreid;
- Omandab erialaseid mõisteid, mida seostab tunni teemades esitatud näidetega

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

Renessanss.: ajajärk ja üldisloomustus.

Kõrgrenessanss Itaalias (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Renessanss mujal Euroopas.

Renessanss Madalmaades (J. van Eyck ja teised).

Barokkstiil.

Maalikunst Madalmaades.

Rokokoo.

Klassitsism.

Historitsism: ajajärk ja mõju kunstile.

Eesti kunstnikud 19. sajandi lõpul (Köler, Weizenberg).

Romantism.

Realism.

Fotograafia sünd. Lühiülevaade fotograafia ajaloost.

Õpitulemused

Õpilased tunnevad kunstiajaloo olulisemaid teoseid vastavast perioodist, teavad nende loomise tausta ja loojaid. Õpilased oskavad otsida teemakohast kunstiajaloolist materjali ja

seostada informatsiooni õppeülesannetega. On kujunenud ülevaade kunstniku rolli ja prestiiži muutumisest erinevatel ajalooetappidel ja nende muudatuste põhjustest.

Kunstiajaloo õppesisu seos õppekava läbivate teemadega ning integratsioon teiste õppeainetega

Õpilased tutvuvad õppeprotsessis Eesti Kunstimuuseumi väliskunsti ekspositsiooniga ja tundides reprobe kaudu maailma kultuuripärandi tippteostega. Tundides on kunstiloo taustal teemaks ka kultuurilugu koos maailma ajalooga ning Eesti koht suures kunstiajaloo. Koostöös teistes ainetundides on võimalik praktikas läbi teha kunstiajaloo tundides õpitut: **tsentraalperspektiiv, sfumaato, fresko. Michelangelo Taaveti pea joonistamine, puulõige, vaselõige, barokkornamentika, baroksed mustrid, diagonaalkompositsioon, “keldriluugivalgus”, dünaamika, illusioon, vaikelu, stukkornamentika, pastelsed toonid, klassikaline sümmeetriline kompositsioon, romantilised teemad maalil, realism, naturalism.**

Õppeprotsessi mitmekesistamiseks tutvustatakse ja sirvitakse huvitavamaid kunstiraamatuid. Kasutatakse töölehti ja vaadatakse temaatilisi filme või õpitud teadmiste kinnistamiseks külastatakse Kadrioru Kunstimuuseumi ja KUMU.

Näidistöö teemad kunstiloos õpetaja valikul: perspektiiv (tuumpunkt) pildil, kolmnurkne ja diagonal kompositsioon, õhuperspektii maastikul (Leonardo da Vinci järgi), natüürmort e. vaikelu, valgus ja vari (kontrast), portree ja žestid jms

IV KURSUS

Õpiväljundid

Õpilane:

- Tutvub läbi erinevate õppetegevuste Eesti ja maailma maalikunsti, skulptuuri ja arhitektuuri arenguga 19. sajandist 20. sajandi keskpaigani;
- Oskab seletada ja leiab kunstiloos arengu muutusi ning seoseid ajaloo, kunstiajaloo ja kultuuri käsitlemise taustal;
- Oskab seletada kunsti muutumise protsesse;
- Tutvub modernse kunstiajaloo tippteostega ja nende loojatega;

- Otsib iseseisvalt interneti virtuaalkogudest kunstiloo teemadega seonduvat materjali;
- Osaleb temaatilistes aruteludes, kus analüüsitakse kunstiteoseid ja nende autoreid;
- Tutvub ja uurib fotograafia ning disaini ajaloo, et äratada ja hoida huvi moodsa kunsti vastu.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

Impressionism.

Kunstielu kujunemine Eestis. 19/20 sajandi vahetusel (Köler, Laikmaa, Raud, Triik).

Juugend ja sümbolism.

Moodsa kunsti kiired muutused: Fovism, abstraksionism, ekspressionism, kubism, futurism, sürrealism, dadaism jne

Eesti kunst: Kunstikool "Pallas", uus põlvkond Eesti kunstis (Konrad Mägi näitel).

Pallase aegsed kunstnikud (1920-1940).

Arhitektuur: funktsionalism, "Bauhaus". Disaini mõiste.

Kunst kahe maailmasõja vahel.

Abstraktne ekspressionism USA-s.

Skulptuurikunsti arengud 20 sajandil.

Õpitulemused

Õpilased mõistavad moodsa kunsti põhjuseid ja teavad olulisemaid teoseid ja nende loojaid.

Leiavad kokkupuutepunkte Eesti kunstiloo ja maailma kunstiajaloo vahel. Oskavad otsida teemakohast kunstiajaloolist materjali ja seostada informatsiooni õppeülesannetega.

Analüüsivad ja uurivad kunstilise eneseväljenduse erinevaid võimalusi. Õpilased teavad, kus on Tartu Kunstnike Maja ja Tartu Kunstimuseumi näituste maja, ning külastavad neid.

Kunstiajaloo õppesisu seos õppekava läbivate teemadega ning integratsioon teiste õppeainetega 4. kursusel

Tundides on kunstiloo taustal teemaks jätkuvalt ka keskkond, maailma ajalugu ja globaalsed protsessid tänapäeval. Otsime Eesti kohta moodsa kunsti ajaloos.

Teistes tundides on võimalik praktikas läbi teha kunstiajaloo tundides õpitud:

Impressionistliku maalitehnika põhimõtted, õhu ja valguse edasiandmine, puäntillism kui üks tehniline võimalus, joone võimalused juugendi näitel, dekoratiivsus ja stilisatsioon, objektide lahutamine geomeetristeks kujunditeks, kollaaž (kubistid), liikumise ja kiiruse edasiandmine futuristide eeskujul. Spontaanne joonistamine, unenäolised teemad maalil. Funktsionaalne mööbel, maja (kavandite joonistamine). Geomeetiline abstraktsionism, muusika kujutamine maalikunstis. *Pastoosne maalimine, koredate materjalide kasutamine maalimisel, pintsli alternatiivid.*

Vaadatakse filme ning külastatakse Tartu ja Tallinna kunstimuuseumide väljapanekuid.

Lisaks hoitakse kunstihuvi üleval kohalikke näitusi külastades.

Näidistöö teemad kunstiloos õpetaja valikul: pintsli löögid ja –täpid (impressionistide järgi)-, kujundiline pilt (kubism Pablo Picasso järgi), juugendi looduslikud vormid, liikumine kunstis (futurism Giacomo Balla järgi), unenäolised pildid (Salvador Dali järgi), kaksipidised kujutised, Bauhausi disain, sürrealism filmikunstis “Andaluusia koer” jms

V KURSUS

Õpiväljundid

Õpilane:

- Oskab seletada ja leiab kunsti arengu muutumise protsesse ning seostab nende põhjuseid;
- Tutvub läbi erinevate õppetegevuste Eesti ja maailma maalikunsti, skulptuuri ja arhitektuuri, disaini, fotograafia, tegevuskunsti ja muude kunstiliikidega ning arengutega 20. sajandi teisest poolest tänapäevani;
- Tutvub postmodernse kunstiajaloo ja tänapäeva Eesti kunstnike tippteostega ning loominguga;
- Osaleb temaatilistes aruteludes, kus analüüsitakse kunstiteoseid ja nende autoreid;
- Otsib iseseisvalt interneti virtuaalkogudest kunstiloo teemadega seonduvat materjali, et tekitada ja säilitada huvi tänapäeva kunsti vastu.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

Funktsionalism Eestis. Arhitektuur Eestis 1900 -1940.

Kunstielu II maailmasõja ajal ja stalinistlikul perioodil (kuni 1955).

Kaasaegse kunsti kiired muutused.

Popkunst Inglismaal ja USA-s.

Op- kunst ja kineetiline kunst.

Minimalism ja *land* – art (keskkonna kunst).

Kontseptualism.

Kehakunst ja performance. Happening ja performance.

Hüperrealism.

Grafiti.

Eesti kunst 1940-1990 (arhitektuur, maalikunst, skulptuur, graafika jne)

Uued meediad kunstis.

Arhitektuur 20. saj II poolel.

Arhitektuur Eestis 20. sajandi II poolel.

Postmodernism.

Maailma kunstisuunad üheksakümnendatest tänaseni.

Eesti tänane kunst. Kunstimuseumid ja -näitused.

Õpitulemused

Õpilane teab ja tunnetab viimase viiekümne aasta kunsti kujunemist, teab seoseid Eesti ja maailma kunstiajaloo nähtuste vahel. Õpilane oskab jälgida ja otsida kunstialast informatsiooni erinevatest meediaväljaannetest: ajakirjandus, television, internet jne. Õpilane külastab erinevaid kunstinäitusi ning omab ettekujutust kunstist, kunstiliikidest ja kunstniku rollist tänapäeva maailmas. Ta oskab märgata ja seostada kunsti meie ümber, mõistab kunsti olemuste erinevaid vorme ja -nähtusi, väärtustab ideid.

Kunstilugu on seotud erinevate kooli õppekavasid läbivate teemadega ning integreeritud teiste õppeainetega 5. kursusel

Läbivad teemad on ka keskkond, erinevate kunstiliikide võimalused taaskasutuses ja globaalsetele ning kohalikele probleemidele tähelepanu juhtijana. Kunsti roll eestluse säilitajana.

Koostöös teistes ainetundides on võimalik praktikas läbi teha kunstiajaloo tundides õpitut: igapäevased tarbeesemed kunstis, koomiks, flaietid, maakunsti projektid kooli aias.

Hüperrealistlik maal, projektori kasutamine, aerograaf . Grafiti võtted maal. Kunst avalikus ruumis (**linnaruumis**).

Vaadatakse filme ja külastatakse kohalikke näitusi ning kunstimuuseumi: Eesti Arhitektuurimuuseumi külastamine, KUMU külastamine, kohalike näituste külastamine.

Lisaks tutvutakse mõne kohaliku kunstniku töötingimuste ja vahenditega tema ateljees.

Näidistöö teemad kunstiloos õpetaja valikul: moodsad maalilaadid (tegevusmaal Jackson Pollocki järgi), abstraktne maal (Vassili Kandinsky või Piet Mondrian`i järgi), op-kunsti näited, popkunst (portree Andy Warhol`i järgi), maalikunst ilma pintsliks jms

Kasutatav õppekirjandus kunstiloos:

Gombrich, E. H. **Kunsti lugu**. Avita, 1997.

Kangilaski, J. **Üldine kunstiajalugu**. Kunst, 1997.

Piper, David. **Kunstiajalugu**. Varrak, 2006.

Vaga, V. **Üldine kunstiajalugu**. Kunst, 1999.

Lynton, N. **Moodsa kunsti lugu**. Avita, 2001.

Helme, S. Kangilaski, J. **Lühike Eesti kunsti lugu**. Kunst, 1999.

Juske, A., Kangilaski, J., Helme, S. **20. sajandi kunst**. Kunst, 1994.

Goldberg, R. Performance. **Live art since the 60s**. Thames&Hudson, 2004.

Ruhrberg, K., koostaja. **Art of the 20th Century**. Taschen, 2000.

Gympel, J. **Arhitektuuri ajalugu antiigist tänapäevani**. Varrak 2006.